

utóbbi miatt kitűnően bevált a "staféta-módszer". Ha hosszú lélegzetű a téma és nem akarjuk megcsonkítani, hárman-négyen megbeszéljük, hogy ki mely részeket referálja és a "témavezető" irányításával a referálók egymásnak adják a szót. A több aktív ember, a többféle hang és beszédstílus sokakat megszólalásra készítet. A téma előzetes feldolgozása, megbeszélése azonban nélkülözhetetlen. Nem szabad - ha csak egy mód van rá - felolvasni. A referálók megtanulnak vezérszavakat jegyezni és ebből a jegyzetből referálni. Az akadozás, a kifejezések keresése természetessé teszi a beszámolót. Nem ront, inkább használ! A témát persze kifogástalanul kell ismerni.

Végül élénkséget eredményezett oktatási módszereink kipróbálása is. Felelet-kiválasztós módszerünket ezen a kollektíván próbáltuk ki. Ha egy-egy kérdést többen kifogásoltak, azt megbeszéltük és kijavítottuk.

A továbbképzésnek ezt a könnyed módját véleményünk szerint a technikai munkatársakra is ki kellene terjeszteni. A tematika bővülése mindenkinek hasznos lenne és az is haszon, ha a kollektíva minden tagja tisztában van az intézmény céljával és helyével a "változó világban".

Szepesiné Benda Mária

A VINITI tudományos műszaki információs szaktanfolyama

A VINITI továbbképző intézete, illetve kiterjedt továbbképzési rendszere 1964 óta évente 2-3 alkalommal kéthónapos tudományos műszaki tájékoztatási szaktanfolyamot szervezett, melyre a népi demokratikus országok információs intézetei is küldhettek megszábot létszám-ban hallgatókat. A tanfolyamon való részvétel feltétele, hogy a kiküldött résztvevőnek orosz középfoku nyelvvizsgálója legyen. Annak ellenére, hogy a kiküldő szervek igyekeztek körültekintően kiválogatni a tanfolyamon résztvevőket, az idegen nyelv meglehetősen nehézségeket okozott, és sok esetben az előadók és vizsgáztató tanárok jóindulata volt szükséges ahhoz, hogy a középfoku nyelvvizsgálóval rendelkező külföldi hallgatók az előadott anyagot megértsék és jó eredménnyel vizsgálhassanak.

A külföldi hallgatók számára a tanfolyamon való részvétel igen előnyös, mert a nyelvgyakorlási lehetőség mellett jelentősen segíti őket szakmai látóköriük kiszélesítésében, különösen azokat, akik ily irányú hazai ismereteiken kívül nem eléggé tájékozottak a népi demokratikus országok, különösen a Szovjetunió információs gyakorlatában. Tudomást szerezhetnek arról, hogy melyek a tájékoztatási tevékenység sulyozott területei a Szovjetunióban és milyen a tájékoztatási tevékenység oktatásának rendszere.

A tanfolyam napi 5 órás elfoglaltságot jelentett. Az előadók részben a VINITI, részben más információs intézetek munkatársai voltak, nem egy közülük országos szakteknitély. A tanfolyamon a következő tantárgyak szerepeltek:

1. A tájékoztatási tevékenység elmélete és szervezése
2. Az információ feldolgozási és kereső folyamatának gépesítése és automatizálása
3. Az ETO és használatának módszere
4. Operatív poligráfia és reprográfia
5. A szerkesztés alapjai

Az első három tárgyból vizsgát, az utóbbi kettőből beszámolót kellett tenni a hallgatóknak.

A legátfogóbb a tájékoztatási tevékenység elmélete és gyakorlata című tantárgy volt, melynek előadásai magukban foglalták

- a forrásismeret,
- a központosított dokumentum-feldolgozás elmélete és gyakorlata,
- a tájékoztatási szolgálat tevékenysége és felépítése,
- az információellátás formái és módszerei,
- az információkereső rendszerek,
- a tudományos műszaki propaganda

című tárgyköröket.

Azokat a sajátosságokat, amelyek talán a leginkább eltérnek a hazai műszaki dokumentációs gyakorlattól, a következőkben lehetne összefoglalni. Néhány össz-szövetségi információs szerv, valamint a Vseszozjuznaja Knizsnaja Palata és a GPNTB katalóguskartonokat sokszorosít és terjeszt az állományában levő dokumentumokról. Ezek a katalóguskartonok képezik a tájékoztató apparátus különböző katalógusainak alapját, melyek nemcsak az eredeti dokumentumok alapján gyarapodnak, mert különösen a területi és intézeti szinten nem is ezek kizárólagos gyűjtése a cél. A referátumokkal vagy annotációkkal ellátott központilag sokszorosított katalóguskartonok alapján a tájékoztató apparátus többszemponTU katalógusrendszert épít ki, és így a

hozzá beérkező igényekre nemcsak a saját dokumentumállomány alapján tud tájékoztatást adni, hanem a központi, ágazati szervek dokumentumairól készített katalóguskartonok alapján is. A referenz tevékenysége azonban nemcsak a hozzá érkező igényekre adandó adatszolgáltatásban, illetve a megadott témakörökre történő bibliográfiai összeállításban merül ki, hanem munkájának szerves része a keresett dokumentumok másolatának beszerzése is, amennyiben az saját állományban nem szerepel.

Ennek a tájékoztatási gyakorlatnak az elterjesztését célozta a tanfolyamon igen jelentős óraszámban szereplő "Operatív poligráfia és reprográfia" c. tantárgy, melynek keretében nemcsak a különböző nyomdai és sokszorosítási eljárások szerepeltek, hanem a Szovjetunióban használatban levő hazai és külföldi sokszorosító és másoló berendezések műszaki adatai, gyártó cégük és áraik is. A tanfolyam hallgatói két szakmai kirándulást is tettek sokszorosító és nyomdaüzemekben.

A lyukkártyás nyilvántartási és kereső rendszerek közül legelterjedtebb talán a peremlyukkártyák alkalmazása. A VINITI és még két központi ágazati információs intézet a kohászati szakirodalmat dolgozza fel és sokszorosítja központilag az eredeti anyag mikrofilmjével ellátott kétsoros peremlyukkártyán. Szintén központi kódolás és feldolgozás útján készülnek kétsoros peremlyukkártyás kartonra sokszorosítva gépleírások, melyek a gép legszükségesebb adatain és rövid leírásán kívül még a gép ábráját is tartalmazzák.

"A szerkesztés alapjai" című tantárgy, illetve az orosz nyelvű cikkek stilisztikai javítása a nem orosz anyanyelvűeket szinte megoldhatatlan feladat elé állította. Viszont azok számára, akik kiadványszerkesztéssel foglalkoznak a módszertani tanácsok igen hasznosak lehetnek.

Ez év májusában fejeződött be az utolsó kéthónapos tanfolyam, melyet a továbbképző intézet átszervezése után kétéves főiskolai szintű képzés vált fel.

Demén Ilona

A Számítástechnikai Oktató Központ tanfolyamai

A gépi adatfeldolgozás magyarországi kibontakoztatásának elősegítésére 1953-ban szervezte meg első számítástechnikai tanfolyamát a Központi Statisztikai Hivatal. Ennek a kezdeményezésnek 20. évfordulójára a Számítástechnikai Oktató Központ /SZÁMOK/ olyan oktatási programot állított össze - és bocsátott közre 1972/1973. évi Tanfolyami Tájékoztatójában - amely a Számítástechnikai Központi Fejlesztési Program végrehajtásához szükséges számítástechnikai szakemberek képzését és továbbképzését, valamint a számítástechnikai műveltség szélesebb körű elterjesztését célozza.